

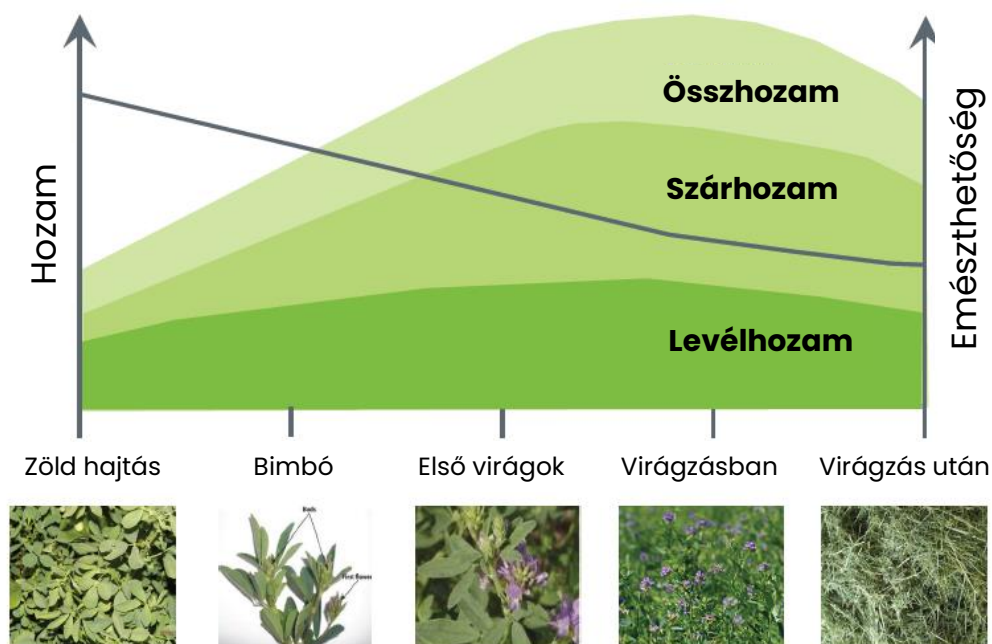
LUCERNASZILÁZS ÉS -SZENÁZSKÉSZÍTÉS

Koleszár Sándor¹
Gordon Marley²
¹Alltech Hungary Kft.
²Alltech UK

A lucerna egy kiváló tömegtakarmány a nagy termelésű tejlő tehének számára, mivel ízletes és jelentős a táplálóanyag-tartalma (azaz magas a fehérje-, vitamin- és ásványianyag-tartalma). A lucerna emészthetősége csökken a növény öregedésével. A növény fejlődésével emelkedik a szár rosttartalma, és a szár-levél arány is romlik. Utóbbi azért káros, mert a fehérjének 70%-a, a többi értékes táplálóanyag pedig akár 90%-a is a levélben

található. Ez egy folyamatos megalkuvást jelent a vágyott hozam és a lucernaszilázs minősége között. A telepek egy része még mindig 15-20% virágzásban vágja a lucernát (a körülményektől függ, hogy melyik kaszálás hogyan alakul). Az intenzíven termelő tejlő tehén esetében azonban a zöldhajtás állapota – kora bimbózás jelenti az elfogadható minőséget (mérsékelt hozam mellett).

1. ábra A lucerna hozam-minőség kompromisszuma

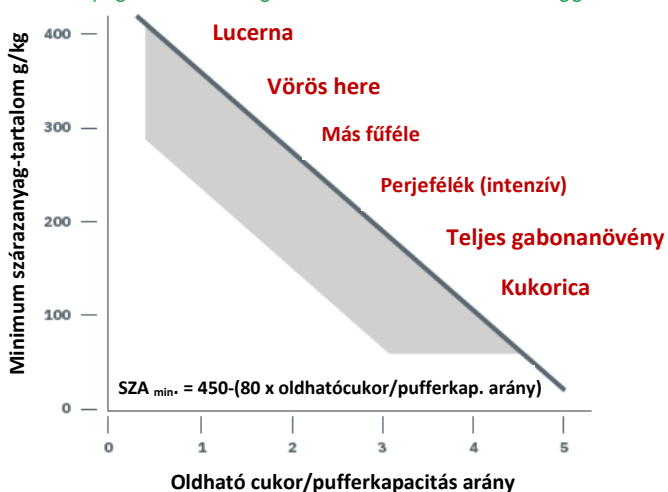
Adapted, Orloff and Putnam

A lucernaszilázs erjesztése komoly kihívás (a fehérjéhez viszonyított) alacsony cukortartalom miatt. Ahogy nő a lucernaszilázs fehérjetartalma, úgy nő a (pH csökkentéséhez) szükséges sav mennyisége – ezt pufferkapacitásnak nevezzük.

Ez azt jelenti, hogy amennyiben nem megfelelő technológiával silózunk, az intenzív tejsavas erjedés kétséges, illetve jelentős táplálóanyag-veszteség léphet fel. További kihívás, hogy a lucerna gyorsan veszíti a cukortartalmát a kaszálás után a fonnyasztás során, ami azt jelenti, hogy a kívánatos szárazanyag-tartalmat a renden a lehető leggyorsabban kell elérni.

2. ábra Az oldható cukor-tartalom, a pufferkapacitás és a szárazanyag-tartalom elfogadható minimumának összefüggése

A megújulást támogató a tarlómagasság soha ne legyen 7 cm alatt (így elkerülhetjük a gyökérsérülést). Kaszáláskor gumihengeres szársértő használata javasolt a fonnyasztás gyorsítása érdekében anélkül, hogy a leveleket letépnénk a szárról.

A lucerna kaszálását kora délután végezzük, így tudjuk a legmagasabb kiindulási cukortartalmat elérni. A száradási idő hossza függ az adott időjárástól és az elérni kívánt szárazanyag-tartalomtól. A cél legyen minimum 30% függetlenül a tárolás módjától. Amennyiben a lucernaszilázst túl nedvesen (<30% sza. alatt) silózzuk be, megnő az esélye a vajsavas erjedésnek. Amennyiben túl szárazon silózunk, akkor a tömörítés lesz nehezebb, és a bemelegedés/karamellizálódás mellett az élesztők, valamint a penészgombák kártétele jelentkezhet.

A szecskahossz függ a szilázs szárazanyag-tartalmától. **Magasabb szárazanyag-tartalom (35%+) esetében segíti a tömörítést, ha 1,5 cm-re csökkentjük a szecskahosszt.** Amikor a szárazanyag-tartalom nem éri el a 30%-ot, akkor 2,5-3 cm legyen, hogy csökkentse a csurgalék képződésének sebességét. A

szecskaméret eldöntésekor figyelembe kellene venni a silómaró aprító hatását és a TMR ideális szerkezetét is (>2 cm: 2-8%; 0,8-1,9 cm: 40-50%)!

Alacsonyabb szárazanyag-tartalmú szilázsok silózása során a higiénia (földszennyeződés) kritikus tényező. Ezért amennyire lehet, csökkenteni kell a szántóföldön a taposás mértékét és a lucerna földdel való szennyeződését a kaszálás, a rendképzés, a siló töltése és a tömörítés során. Ez főleg alacsony szárazanyag-tartalom esetében kritikus. A tömörítő traktor lehetőleg maradjon végig a depóban a zárásig.

A lucernaszilázs tömörítése nagyban függ a besilózott anyag szárazanyag-tartalmától. **Az alacsony szárazanyag-tartalmú lucerna (30% alatt) túltömörítése vajsavas erjedést eredményezhet,** különösen ha talajszennyeződéssel társul. Nagy csíraszámú, homofermentatív tejsavtermelő baktériumokat tartalmazó silótartósító használata javasolt, hogy a gyors pH-csökkenés és az elért alacsony kémhatás gátolja a klosztridiumokat (vajsavtermelő baktériumok). A tiszta lucernaszilázs hamutartalma 7-8% körül várható (a magas ásványianyag-tartalma miatt). A gyakorlatban sajnos 10-12% között mozog a hazai átlag.

Fontos:

- Tarlómagasság: minimum 7 cm
- Szecskahossz:
 - » 1,5 cm, ha a szárazanyag-tartalom 35% felett van.
 - » 2,5 cm felett, ha a szárazanyag-tartalom 30% alatt van.
- Silótartósító: nagy csíraszámú homofermentatív tejsavtermelő baktérium.
- Problémák: intenzív fonnyadás, jó higiénia (kevés földszennyeződés) és megfelelő cukorszint szükséges. A levelek jóval gyorsabban száradnak, mint a szár, ami azt jelenti, hogy a túlzásba vitt mozgatás/rendkezelés jelentős levélvesztéssel járhat.

